

17.6.2004

1736/4/02

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Mikko Sarja

EDUNVALVONNASSA OLEVAN HENKILÖN MIELIPITEEN SELVITTÄMINEN JA MERKITYS

1 KANTELU

A arvosteli 15.7.2002 eduskunnan oikeusasiamiehelle osoittamassaan kirjeessä muun muassa sisarelleen määrätyn edunvalvojan, B:n kunnan yleisen edunvalvojan, C:n menettelyä. Hän pyysi tutkimaan muun muassa, oliko C menetellyt virheellisesti jättäessään selvittämättä päämiehensä mielipiteen ennen kuin hän oli ryhtynyt perimään syytinkisaatavaa A:lta. Tähän liittyen A pyysi tutkimaan myös, oliko edunvalvoja samalla loukannut päämiehensä itsemääräämisoikeutta ja omavaltaisesti rajoittanut tämän oikeustoimikelpoisuutta jatkaessaan saatavan perintää päämiehen tahdon vastaisesti.

Lisäksi kantelussa oli kyse mm. asiakirjajulkisuudesta ja asian käsittelyn kestosta.

---

3 RATKAISU

3.1 Edunvalvojan toimivallasta ja päämiehen itsemääräämisoikeudesta

Kantelussa tarkoitettussa tapauksessa edunvalvonta oli viime vaiheessaan lievintä muotoa, toisin sanoen päämiehelle oli määrätty rinnakkainen, häntä tukeva edunvalvoja ilman, että toimintakelpoisuutta olisi tuomioistuimen päätöksellä rajoitettu. Holhoustoimesta annetun lain 14 §:n mukaan edunvalvojan määrääminen ei estä päämiestä itse vallitsemasta omaisuuttaan tai tekemästä oikeustoimia, jollei laissa toisin säädetä. Edunvalvojalla on tällöin sama kelpoisuus kuin päämiehelläkin toimia tämän taloudellisissa asioissa.

Oikeuskirjallisuudessa on kuitenkin katsottu, että vaikka päämiestä tukevan edunvalvojan määrääminen ei supista päämiehen omaa kelpoisuutta, edunvalvojan oikeusasemaan edunvalvojan määrääminen kuitenkin vaikuttaa siten, että päämies joutuu hyväksymään edunvalvojan kelpoisuutensa rajoissa tekemät oikeustoimet ja omaisuuden vallintaratkaisut. Näin ollen näissäkin tilanteissa kuitenkin lopulta puututaan päämiehen itsemääräämisoikeuteen

(Välimäki, Holhoustoimen pääpiirteet, 2003, s. 40).

3.2

Päämiehen mielipiteen merkityksestä edunvalvojan toiminnassa

Itsemääräämisoikeuteen liittyy osaltaan myös kysymys päämiehen mielipiteen merkityksestä. Kantelun mukaan C ei ollut etukäteen tiedustellut päämiehen kantaa siihen, haluaako tämä syytinkisaatavan perintään ryhdyttävän. C puolestaan on todennut keskustelleensa asiasta päämiehensä kanssa ja tiedottaneensa tälle asian etenemisen eri vaiheista. Se, ettei C ollut kaikin osin voinut noudattaa päämiehensä mielipidettä asiaa hoitaessaan, oli hänen mukaansa johtunut siitä, että hän oli epäillyt päämiestään painostetun luopumaan saatavastaan. C oli päämiehensä ikään ja sairauteen vedoten katsonut velvollisuudekseen ajaa päämiehensä etua myös tässä asiassa. Maistraatti on puolestaan selvityksessään todennut, että edunvalvojaa oli useaan kertaan kehoitettu neuvottelemaan päämiehen kanssa.

Holhoustoimesta annetun lain 43 §:n 1 momentissa on säädetty, että ennen kuin edunvalvoja tekee päätöksen tehtäviinsä kuuluvassa asiassa, hänen on tiedusteltava päämiehensä mielipidettä, jos asiaa on tämän kannalta pidettävä tärkeänä ja kuuleminen voi tapahtua ilman huomattavaa hankaluutta. Saman pykälän 2 momentin mukaan kuuleminen ei kuitenkaan ole tarpeen, jos päämies ei kykene ymmärtämään asian merkitystä. Vastaavansisältöinen säännös oli vanhan, marraskuun loppuun 1999 voimassa olleen holhouslain 37 §:ssä (368/1983).

Kyseisen säännöksen perusteluissa (HE 146/1998 vp, s. 51) on todettu säännöksen tarkoituksena olleen korostaa edunvalvojan ja päämiehen välisen yhteistoiminnan merkitystä. Yhteistoiminnan tarve on hallituksen esityksen perustelujen mukaan suurin silloin, kun päämiehen oikeutta määrätä varallisuudestaan ei ole lainkaan rajoitettu tai kun rajoitus on määrätty koskemaan ainoastaan tiettyjä oikeustoimia tai määrättyä omaisuutta. Pällekkäisten ja ristiriitaisten oikeustoimien vaaraa voidaan olennaisesti vähentää yhteistoiminnalla. Yhteistoiminnan edellytyksenä on hallituksen esityksen mukaan kuitenkin, että päämies kykenee ymmärtämään kysymyksessä olevan asian tai toimenpiteen merkityksen.

Edelleen hallituksen esityksessä on todettu, että kuulemisvelvollisuuden laiminlyönti ei vaikuta edunvalvojan tekemän oikeustoimen sitovuuteen eikä siihen muutenkaan liity suoranaista sanktiota. Edunvalvojan kykenevyys yhteistoimintaan voidaan hallituksen esityksen mukaan kuitenkin ottaa huomioon esimerkiksi harkittaessa edunvalvojan määräämistä tehtävänsä tai hänen vapauttamistaan siitä.

Oikeuskirjallisuudessa puolestaan on esitetty muun muassa seuraavia näkemyksiä päämiehen mielipiteen merkityksestä edunvalvojan toiminnan kannalta:

Ensinnäkin on katsottu, että jos päämies kykenee ymmärtämään asian,

edunvalvojan on lähtökohtaisesti noudatettava asiassa päämiehensä mielipidettä. Toisaalta on kuitenkin todettu, että päämiehet usein ymmärtävät asian ja sen vaikutukset vain osittain, ja esimerkiksi muistihäiriöisten tai mielenterveyspotilaiden kyky ymmärtää asioita voi vaihdella päivittäin, kuten myös heidän mielipiteensä. Ongelmallisimpia tilanteita on katsottu syntyvän yleensä sellaisten päämiesten osalta, jotka jollakin tavalla ymmärtävät asian, mutta ymmärryksen taso vaihtelee. Tällöin edunvalvojan on pyrittävä kaikki näkökohdat huomioon ottaen ratkaisemaan asia päämiehen kokonaisedun mukaisesti (Heikkinen – Heusala – Mäkelä – Nuotio: Holhoustili, 2003, s. 31).

Edellistä ehkä suoraviivaisemmin on katsottu, että päämiehen tahto on lähtökohtaisesti ratkaiseva eri toimiin ryhdyttäessä, kun asialla on tukeva (eli rinnakkainen) edunvalvoja (Saarenpää: Holhouksesta edunvalvontaan. Pohjois-Suomen tuomarikoulun julkaisu 1-2/2000, s 165).

Tätä päämiehen tahtoa korostavaa tulkintaa on kommentoitu muun muassa toteamuksin, että se olisi sinänsä päämiehen itsemääräämisoikeuden kannalta optimaalinen mutta edunvalvonnan toteuttamisen kannalta hankala ja että päämiehelle ei ole holhoustoimilaissa annettu näin vahvaa asemaa. Sen sijaan päämiehen mielipiteen merkityksen edunvalvojan päätöksenteossa on katsottu määrittävän kuulemisvelvoitteen ja päämiehen etujen edistämismielipiteen kautta. Päämiehen lausumia on siten pidetty informaationa, jonka valossa arvioidaan, miten asiassa olisi päämiehen parasta ajatellen edettävä (Helin: Edunvalvojan päätösvallan rajoista. Lakimies 6-7/2001, s. 1072, alav. 5).

3.3

Päämiehen mielipiteen sivuuttamisen suhde toimikelpoisuuden tosiasialliseen rajoittamiseen

Oikeusasiamies ei kirjallisessa kantelumenettelyssä eikä muutoinkaan voi yksittäistapauksessa ryhtyä arvioimaan päämiehen ymmärryskykyä eikä sitä, mikä merkitys hänen mielipiteelleen olisi nyt tullut antaa. Sitä vastoin edunvalvoja joutuu arvioimaan kyseisen mielipiteen merkityksen päämiehen kokonaistilanteen kannalta.

Edunvalvoja joutuu muutenkin toiminnassaan punnitsemaan erilaisia toimintaperiaatteita, joiden yhteensovittaminen ei välttämättä ole helppoa käytännössä. Kyseeseen tulevat ainakin päämiehen itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen, päämiehen suojaaminen, lievimmän riittävän suojakeinon periaate ja päämiehen edun toteuttaminen. Arvioidessaan erilaisiin oikeustoimiin ryhtymistä edunvalvoja joutuu arvioimaan myös ne taloudelliset ja muut riskit, joita tuohon oikeustoimeen saattaa liittyä.

Holhoustoimesta annetun lain 37 §:n 1 momentin mukaan edunvalvojan tulee tunnollisesti pitää huolta päämiehen oikeuksista ja edistää hänen parastaan. Tämä tarkoittaa muun muassa saatavien perimistä päämiehen puolesta (HE 146/1998 vp, s. 48). Vastaavansisältöinen säännös oli holhouslain 33 §:ssä (368/1983).

Toisaalta oikeuskirjallisuudessa on katsottu, että esimerkiksi velan perimisessä tulisi ottaa huomioon muitakin kuin taloudellisia näkökohtia (Välimäki: Holhoustoimen pääpiirteet, 2003, s. 73). Mainitussa teoksessa onkin todettu muun muassa seuraavasti: "Pikkuvelan säälimätön ja härkäpäinen periminen voi kääntyä päämiestä vastaan, jos perimistoimet rikkovat lopullisesti päämiehen ja hänelle tärkeän läheisen henkilön välit. Ainakin perimistapa tulee tällaisissa tapauksissa miettiä huolellisesti".

Asiassa on esitetty eriävät näkemykset siitä, oliko päämiehen mielipidettä syytinkisaatavan perimisasiaan ylipäätään tiedusteltu. Joka tapauksessa kantelusta ja selvityksistä ilmenee, että päämies oli kuitenkin ollut asiasta tietoinen, koska hän oli ilmoittanut vastustaneensa saatavan perimistä.

Lopullista vastausta siihen, oliko mielipidettä nimenomaisesti tiedusteltu ja jos oli, missä vaiheessa, ei käytettävissäni olevasta aineistosta näkemykseni mukaan ole saatavissa. Joka tapauksessa edunvalvoja oli käsitykseni mukaan ollut päämiehen näkemyksestä tietoinen. Toisaalta totean, että vaikei edunvalvoja ollutkaan noudattanut päämiehensä mielipidettä, hänen menettelynsä ei pelkästään tällä perusteella ole ollut lainvastaista, koska holhoustoimesta annetussa laissa ei päämiehen mielipiteelle ole annettu ehdottomasti sitovaa merkitystä. Kysymystä voidaan oikeuskirjallisuudessakin esitettyjen näkemysten perusteella pitää ainakin jossain määrin tulkinnanvaraisena. Lisäksi totean, että kuulemisvelvollisuuden mahdollista laiminlyöntiäkään ei ole erikseen sanktioitu, vaan sen merkitys voi korostua arvioitaessa edunvalvojan sopivuutta tehtävänsä. C:n sopivuutta tehtävänsä ei ollut toimivaltaisen viranomaisen päätöksellä kyseenalaistettu.

Vähimmillään päämiehen mielipiteen voidaan katsoa olevan informaatiota, jonka valossa edunvalvojan tulisi erilaisia toimintavaihtoehtoja arvioida. Nyt puheena olevassa asiassa päämiehen mielipide oli sivuutettu, koska edunvalvoja ei kertomansa mukaan ollut ollut vakuuttunut sen aitoudesta.

Oikeuskirjallisuudessa on todettu, että usein päämiehen passiivisuus ja tosiasiallinen kykenemättömyys taloudellisten asioiden hoitoon aiheuttavat sen, että pelkän edunvalvojan määräyksen varassa olevan päämiehen asema käytännössä rinnastuu oikeustoimikelpoisuudeltaan rajoitetun tai jopa vajaavaltaisen asemaan (Heikkinen – Heusala – Mäkelä – Nuotio: Holhoustili, 2003, s. 40). En kuitenkaan pidä yleisesti ottaen hyväksyttävänä, jos edunvalvojan toimin päämiehen toimintakelpoisuutta tosiasiallisesti käytännössä rajoitetaan ilman, että asiasta olisi olemassa tuomioistuimen ratkaisua.

Holhoustoimilaissa on nimittäin selkeästi säädetty siitä, että toimintakelpoisuuden rajoittaminen kuuluu tuomioistuimen toimivaltaan. Tämän vuoksi ja jotta edunvalvojan toimivaltuudet olisivat oikeudelliselta kannalta tarkastellen asianmukaisella tavalla järjestettyjä, ilmeisissä ja jatkuvasti toistuvissa ristiriitatilanteissa voidaan mielestäni pitää asianmukaisena, ettei edunvalvoja pidä kynnystä toimintakelpoisuuden rajoittamista koskevan asian saattamiseen tuomioistuimen tutkittavaksi liian korkeana silloin, kun edunvalvoja katsoo päämiehen toiminnallaan selvästi vahingoittavan etujaan tai epäilee, ettei

päämiehen tahdonmuodostus ole ollut aitoa ja vapaaehtoista. C on selvityksessään nimenomaan tuonut esiin sen, ettei hän ollut vakuuttunut siitä, että hänen päämiehensä tahdonmuodostus olisi ollut vapaa ulkopuolisista vaikutteista.

Päämiehen edun vastaista ei voine olla se, että edunvalvoja ryhtyy ristiriitatilanteessa toimenpiteisiin päämiehensä ja samalla myös oman kelpoisuutensa saattamiseksi vastaamaan juridisesti tosiasiallisia olosuhteita.

Holhoustoimilain 18 §:ssä on muun muassa säädetty, että jos täysi-ikäinen on kykenemätön huolehtimaan taloudellisista asioistaan ja hänen varallisuusasemansa, toimeentulonsa tai muut tärkeät etunsa ovat tämän vuoksi vaarassa eikä edunvalvojan määrääminen yksin riitä turvaamaan hänen etujaan, tuomioistuimien voi rajoittaa hänen toimintakelpoisuuttaan. Edunvalvojalla voidaan katsoa olevan mahdollisuus arvioida päämiehen tilanne ja siten velvollisuus tarvittaessa tehdä asiaa koskeva hakemus käräjäoikeudelle. Nyt puheena olevassa tapauksessa tämä ei edunvalvojan mukaan ollut ollut ajankohtaista. Perusteluina hän on viitannut siihen, että edunvalvonta oli sittemmin voitu lopettaa.

Puheena olevassa asiassa ei ole ilmennyt, että päämiehen taloudellisten asioiden hoitamisessa olisi päämiehen ja edunvalvojan välillä ollut enemmälti erimielisyyksiä lukuun ottamatta puheena olevaa syytinkisaatavan perimisasiaa, tai että he olisivat tehneet keskenään ristiriitaisia oikeustoimia. Päämiehen asemaa koskevan holhoustoimilain 14 §:n perusteluissa ei ole otettu kantaa nyt esillä olevan kaltaiseen ongelmaan, vaan niissä on keskitytty lähinnä edunvalvojan ja päämiehen tekemien keskenään ristiriitaisten oikeustoimien selvittelyssä noudatettaviin periaatteisiin.

Kokonaisuutena arvioiden on käsitykseni mukaan kuitenkin perin tulkinnanvaraista, olisiko puheena olevassa tapauksessa edunvalvojalta sen paremmin kuin maistraatiltakaan voitu edellyttää kantelussa tarkoitettulla tavalla toimintakelpoisuuden rajoittamista koskevan hakemuksen tekemistä tilanteessa, jossa holhouksen purkamista ja lopulta koko edunvalvonnan lakkauttamista koskeva asia oli tavalla tai toisella ollut osapuulleen samoihin aikoihin vireillä (edunvalvoja antanut syytinkisaatavan selvittelyn ulkopuolisen tahon hoidettavaksi 23.8.1999, päämiehen hakemus holhouksen purkamiseksi vireille maistraatissa 13.12.1999, käräjäoikeuden päätös 1.8.2000, edunvalvojan syytinkiä koskeva kirje A:lle 5.1.2001, päämiehen hakemus edunvalvonnan lakkauttamiseksi vireille maistraatissa 13.2.2001, hakemus jätetty tutkimatta 3.1.2002, päämiehen hakemus käräjäoikeudelle 29.4.2002, käräjäoikeuden päätös 21.5.2002). Edunvalvoja oli osaltaan lopulta puoltanut koko edunvalvonnan lakkauttamista.

Vaikkei C ollutkaan ryhtynyt toimenpiteisiin päämiehensä toimintakelpoisuuden rajoittamiseksi kantelussa tarkoitettulla tavalla, hän oli joka tapauksessa kuitenkin odottanut vireillä olleen edunvalvonnan lakkauttamista koskeneen kysymyksen ratkeamista eikä ollut vienyt syytinkisaatavaa tuomioistuimeen saakka. A on myös itse kertonut, ettei saatavaa ollut kertaakaan häneltä vielä virallisesti peritty. Lähinnä kyse lienee C:n A:lle lähettämästä 5.10.2001 päivätyistä kirjeistä. Kyse

oli siten ollut ensi sijassa lähinnä saatavan määrän selvittämisestä, jonka edunvalvoja oli antanut ulkopuolisen tahon hoidettavaksi. Katson yleisellä tasolla, että tämä oli sinänsä ollut tarkoituksenmukaista sen arvioimiseksi, mikä merkitys po. saatavalla olisi ollut päämiehen taloudellisen tilanteen kannalta.

Oikeusasiamies voi puuttua virkamiesten harkintavallan käyttöön vain, jos harkintavallan rajat on ylitetty. Arvioitaessa sitä, oliko edunvalvoja käyttänyt väärin harkintavaltaansa, on aiheellista kiinnittää huomiota myös siihen, mitä edunvalvojan toimia valvovat viranomaiset olivat hänen menettelystään lausuneet.

3.4

Valvovien viranomaisten näkemykset edunvalvojan toiminnasta

Holhoustoimilain 46 §:n mukaan holhousviranomaisen tulee valvoa edunvalvojan toimintaa. Tämä tapahtuu pääsääntöisesti vuosi- ja päätöstilintarkastuksen yhteydessä. Maistraatin selvityksestä ilmenee, että maistraatti on tarkastanut edunvalvojan laatimat vuositilit ja päätöstilin ajalta 1.1.1999-21.5.2002 eikä ole havainnut sen valvoman kauden aikana sellaista, joka antaisi aihetta huomautukseen. Minulla ei ole perusteita kyseenalaistaa tämän kannanoton oikeellisuutta.

Oikeuskirjallisuudessa (Heikkinen – Heusala – Mäkelä – Nuotio: Holhoustili, 2003, s. 220) on todettu, että holhoustiliä koskevat puutteellisuudet pitää erottaa edunvalvojan toimintaan ja henkilöön liittyvistä puutteellisuuksista. Edunvalvojan toimintaan liittyvänä puutteellisuutena on mainittu esimerkiksi se, että edunvalvoja tai päämies on tehnyt merkittävän oikeustoimen, joka on selvästi päämiehen edun vastainen. Kyseessä on edunvalvojan tehtävän asianmukaista hoitamista koskeva asia, johon holhousviranomaisen tulee puuttua esimerkiksi hakemalla välittömästi tuomioistuimelta väliaikais määräystä erilliselle edunvalvojalle, joka ryhtyy asiassa päämiehen edun edellyttämiin toimenpiteisiin, kuten rikosprosessuaalisiin pakkokeinoihin, tutkintapyyntöön tai siviilioikeudellisiin turvaamistoimenpiteisiin. Edunvalvojalle voidaan myös antaa huomautus, jos tilanne ei edellytä nopeaa reagointia ja jos lisävahingon aiheutumisesta ei ole vaaraa. Holhousviranomaisen voi myös tehdä hakemuksen toisen edunvalvojan määräämiseksi huolehtimaan päämiehen eduista tai edunvalvojan vaihtamiseksi kokonaan (emt, s. 221).

Käytettävissäni olevasta aineistosta ei ilmene, että maistraatin valvovana viranomaisena olisi ollut tarpeen puuttua C:n menettelyyn millään tavalla. Maistraatti on A:n kanteluun 8.1.2002 antamassaan vastauksessa nimenomaan todennut, että C oli tehnyt asianmukaisesti edunvalvontatehtävää koskevat vuositilit eikä muutoinkaan ollut laiminlyönyt tehtäviään. B:n kunnanhallitus oli asiaa omalta osaltaan selvitettyään (päätös 29.4.2002) päätenyt samaan lopputulokseen.

3.5

Johtopäätös

Johtopäätökseni on, ettei edunvalvojan voida katsoa toimineen vastoin lain

nimenomaista säännöstä. Kun edellä käsitellyjä kysymyksiä voidaan kaiken käytettävissäni olevan aineiston perusteella pitää tulkinnanvaraisina eikä maistraatti valvovana viranomaisena tai B:n kunta C:n työnantajana ollut nähnyt aiheelliseksi puuttua hänen menettelyynsä, C:n ei käsitykseni mukaan voida myöskään katsoa käyttäneen väärin harkintavaltaansa. Asiassa ei myöskään ole ilmennyt aihetta epäillä, että maistraatti tai kunta olisivat mainitussa valvontatehtävässään toimineet vastoin lakia tai jättäneet täyttämättä velvollisuuksiaan.

Mikäli päämies edunvalvonnan nyttemmin lakattua kuitenkin katsoo, että syytinkisaatavan määrän selvityttämisestä ulkopuolisella asiantuntijalla tai muusta edunvalvojan toiminnasta on aiheutunut hänelle taloudellista vahinkoa, hän voi saattaa asian yleisen alioikeuden ratkaistavaksi. Sen sijaan oikeusasiamiehellä ei ole toimivaltaa ottaa kantaa vahingonkorvauskysymyksiin.

3.6

Muut kantelussa esitetyt väitteet

3.6.1

Tietojen antaminen

Kantelussa pyydettiin tutkimaan myös edunvalvojan ja kunnan holhoustoimen rekisterinpitäjän yhteys henkilön menettely päämiehen tietojensaantioikeuden toteuttamisessa. Kantelun mukaan läsnä olevalle päämiehelle ei ollut suostuttu näyttämään häntä koskevia asiakirjoja. Sitä vastoin edunvalvojan selvityksen mukaan kaikki päämiehen edunvalvontaa koskevat asiakirjat oli käyty kahteen otteeseen läpi muun muassa päämiehen ja kantelijan läsnä ollen. Rekisterissä olevien tietojen tarkastusoikeuden osalta kantelun liitteenä olevasta 14.6.2002 päivätyistä päätöksistä puolestaan ilmenee, että päämiehelle oli myönnetty oikeus tarkastaa häntä koskevat tiedot.

Koska kantelussa ei ole yksilöity, milloin yhtäältä asiakirjoja ja toisaalta rekisteritietoja koskevat pyynnöt oli tehty, minun ei ole mahdollista arvioida sitä, kuinka kauan pyyntöjen käsittely oli kestänyt eikä siten myöskään sitä, oliko asiassa menetelty vastoin henkilötietolaissa tai viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädettyjä velvoitteita. Tämän vuoksi ja kun käytettävissäni olevasta aineistosta joka tapauksessa kuitenkin ilmenee tietojensaantioikeuden toteutuneen, en ole katsonut aiheelliseksi ryhtyä enemmälti selvittämään sitä edeltäneitä tapahtumia. Totean myös, että mikäli asiakirjoja koskeva tietojensaantioikeus tai henkilörekisterissä olevia tietoja koskeva tarkastusoikeus olisi evätty, asianosaisella olisivat olleet käytettävissään henkilötietolain 28 §:n ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 33 §:n mukaiset muutoksenhakukeinot.

Mitä taas tulee päämiestä koskevien tietojen antamiseen lähisukulaisille, totean, että kantelussa ei tältäkin osin ole tarkemmin yksilöity, milloin näin olisi tapahtunut. Siltä osin kuin väite mahdollisesti koskee D:n 8.6.1999 tekemää pyyntöä koskien holhoustilejä vuosilta 1994-1998 ja osatiliä vuodelta 1999, totean, että marraskuun loppuun 1999 voimassa olleen vanhan holhouslain 61

§:n mukaan sukulaisilla oli nimenomainen oikeus saada holhoojan antama tili nähtäväkseen. Sukulaisten tiedonsaantioikeus oli tuolloin olennaisesti nykyistä laajempi, eikä tietojen antaminen edellyttänyt päämiehen suostumusta.

3.6.2

Edunvalvonnan purkua koskevan asian käsittelyn kesto

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi ilman aiheetonta viipymistä. Saadun selvityksen mukaan holhouksen purkamista koskeva asia oli tullut maistraatissa vireille 13.12.1999. Valmisteluun asiaa omalta osaltaan maistraatti oli 19.7.2000 toimittanut hakemuksen käräjäoikeuteen. Asian käsittely oli siten kestänyt maistraatissa noin 7 kuukautta. Edunvalvonnan purkamista koskeva hakemus puolestaan oli maistraatissa tullut vireille 13.2.2001 ja hakemus oli jätetty tutkimatta 3.1.2002 eli asian käsittely oli tältä osin kestänyt vajaat 11 kuukautta.

Mielestäni kyseisten hakemusten käsittely oli maistraatissa kestänyt verraten kauan. Katson kuitenkin sen perusteella, mitä maistraatti on selvittänyt käsittelyn vaiheista ja viipymisen syistä, että asiassa ei ole ilmennyt perusteita epäillä maistraatin aiheetta viivytelleen puheena olevien hakemusten käsittelyssä. Koska viipymiseen oli ollut objektiivisesti arvioiden hyväksyttävät syyt, asiassa ei tältä osin ollut menetelty virheellisesti.

3.6.3

Muut väitteet

Muilta osin kantelusta tai saaduista selvityksistä ei ole ilmennyt sellaista, josta minulla olisi aihetta erikseen enemmälti lausua.

4

TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdissa 3.1-3.3 esittämäni näkökohdat B:n kunnan yleisen edunvalvojan C:n ja E:n maistraatin tietoon lähettämällä mainituille tahoille jäljennöksen tästä päätöksestä.

Muihin toimenpiteisiin kantelu ei anna aihetta.
